

ZORG- EN BEGELEIDINGSDOCUMENT BASISCHOOL DE BONGERD

Op De Bongerd stemmen we het onderwijs zoveel mogelijk af op de onderwijsbehoeften van ieder kind. Die staan voorop. Het is de taak van de leerkracht om de ontwikkeling van het kind te volgen en op basis daarvan te zorgen voor een passend aanbod. Er is aandacht voor alle kinderen, dat betekent aandacht voor de middengroep, aandacht voor het kind dat extra ondersteuning nodig hebben en aandacht voor kinderen die meer uitgedaagd moeten worden. De afgelopen jaren hebben we in verband hiermee onder andere het Opbrengst Gericht Werken (OGW) en het Handelingsgericht Werken (HGW) ingevoerd. De komende periode zullen we een aantal protocollen gaan inrichten die stapsgewijs voor onszelf en voor ouders/verzorgers duidelijk maken wat wij met elkaar doen om de ondersteuning van kinderen te realiseren. Hierbij valt te denken aan stappenplannen voor dyslexie, doubleren en versnellen, meer- en hoogbegaafdheid en dossiervorming en overdracht.

De onderwijsbehoeften van het kind centraal

Bij het afstemmen van ons onderwijsaanbod stellen we voor ieder kind de vraag: wat heeft dit kind nodig, wat zijn de onderwijsbehoeften? Daarbij houden we ook rekening met belemmerende en stimulerende factoren. Daarnaast vinden we het belangrijk om het cognitieve niveau van een kind mee te nemen. Nadat we een goede analyse gemaakt hebben van de resultaten en per vakgebied voor ieder kind de onderwijsbehoefte in kaart hebben gebracht, gaan we na op welke manier we de kinderen het best kunnen helpen. We verdelen de kinderen over drie aanpakken. Aanpak 1 is voor kinderen die extra instructie nodig hebben, aanpak 2 is voor kinderen die voldoende hebben aan de basisinstructie en aanpak 3 is voor kinderen die met een verkorte instructie meteen aan het werk kunnen. In het groepsplan beschrijft de leerkracht het aanbod per aanpak. Tijdens de les verzorgt de leerkracht voor ieder van deze aanpakken een instructie. Naast deze drie instructieniveaus hebben we ook nog te maken met kinderen die andere speciale onderwijsbehoeften hebben. Een deel van deze kinderen proberen wij voor een beperkte, en vooraf vastgestelde, periode buiten de groep te helpen (zie hiervoor kopje 'Leertuin'). Hierbij clusteren we kinderen op basis van onderwijsbehoeften. Soms is het nodig om voor een kind een ontwikkelingsperspectief ofwel OPP (zie hiervoor het kopje 'het ontwikkelingsperspectief') vast te stellen. Voor kinderen met een OPP is vaak individuele instructie noodzakelijk.

Planmatig handelen Plan – Do – Check – Act

De volgende fasen worden 2 maal per schooljaar doorlopen:

- Evalueren van het onderwijsaanbod
- Leerling- en groepsinformatie verzamelen en analyseren
- Het plannen van een passend aanbod
- Het uitvoeren van het aanbod

Dit wordt zowel op schoolniveau gedaan door de intern begeleider en directie als op groepsniveau door de leerkracht en intern begeleider.

Het goed volgen en evalueren van het geboden onderwijs zorgt ervoor dat duidelijk wordt of:

- het kind de gestelde doelen haalt;
- het kind profiteert van het onderwijs en van de extra hulp;
- de instructie en/of hulp van de leerkracht en het curriculum effectief zijn;
- welke zorgsignalen er op schoolniveau zichtbaar zijn.

Het groepsplan is hierbij voor de leerkrachten een belangrijk document. Hierin beschrijft de leerkracht het aanbod voor een vakgebied voor de periode van een half schooljaar. Wij werken ernaar toe om deze periodes terug te brengen naar ongeveer acht weken en het groepsplan om te vormen naar een meer dynamisch document. De schoolanalyse is een belangrijk document voor het hele team omdat hierin zichtbaar wordt wat de aandachtspunten zijn.

Samenwerken met alle direct betrokkenen tijdens het schooljaar is belangrijk. De leerkracht is, samen met de intern begeleider, de onderwijsprofessional; hij kent dit kind als leerling op school het beste. De ouders/verzorgers zijn de ervaringsdeskundigen; zij kennen hun kind het langste, en weten hoe het handelt en reageert in uiteenlopende situaties in het gezin en daarbuiten. Een sterke betrokkenheid van de ouders/verzorgers bij het onderwijs is dus wenselijk en het loont als de school daar steeds in investeert. Daarnaast vinden wij het belangrijk om kinderen te betrekken bij hun eigen leerproces en hen eigenaar hiervan te maken. Zij hebben vaak zelf goede verklaringen en simpele oplossingen. Daarom is het naar ons idee heel belangrijk om met een kind te praten, en niet alleen over en tegen hem of haar.

Ons uitgangspunt is focus op kansen en mogelijkheden. Vaak worden, door een gerichtheid op problemen, positieve kenmerken over het hoofd gezien. We richten ons daarom nadrukkelijk op het sterke van een kind, met deze leerkracht, in deze groep, met deze ouders/verzorgers en in dit gezin. Hierin liggen immers aanknopingspunten om ontwikkelingen in een gewenste richting (bij) te sturen. Dit uitgangspunt betekent niet dat de leerkracht of school de problemen van het kind (en de ouders/verzorgers) niet serieus neemt. Wel zoeken zij samen naar positieve aspecten: wanneer zit het kind wel stil, wanneer werkt het wel zelfstandig? Het benoemen van positieve aspecten bevordert ook de sfeer in een gesprek tussen leerkracht en ouders/verzorgers. Daarom is het zo belangrijk naar elkaar uit te spreken wat men waardeert aan elkaar.

Hulp aan individuele kinderen

Het komt voor dat een kind de leerstof niet goed heeft kunnen opnemen, dat het juist behoefte heeft aan extra leerstof en/of dat het tempo te hoog of te laag ligt. De mogelijkheden van kinderen zijn immers verschillend. Dat betekent dat een leerkracht goed moet kunnen omgaan met de verschillen binnen de groep. Er mogen verschillen zijn, maar wanneer de ontwikkeling van het kind belemmerd wordt, is extra hulp nodig. Dit gebeurt zoveel mogelijk binnen de groep. Deze hulp wordt door de eigen leerkracht geboden. Om deze hulp te coördineren en te structureren, is de intern begeleider (IB-er) aan zet.

- De IB-er heeft overleg met de leerkracht over de ontwikkeling van het kind.
- De IB-er neemt eventueel aanvullende tests af als de gewone toetsen niet voldoende inzicht in bepaalde problematiek geven.
- Desgewenst adviseert de IB-er leerkrachten over extra hulpmateriaal.

- De IB-er heeft contacten met externen, zoals de orthopedagogen van OPIMUS, de netwerkondersteuners van ondersteuningsplatform Stroomland en experts uit het speciaal (basis)onderwijs, om nog beter hulp te kunnen bieden aan uw kind.

Soms is het mogelijk om kinderen hulp te bieden in de Leertuin (zie kopje 'Leertuin'), maar wanneer blijkt dat de belemmeringen van dien aard zijn dat wij als school onvoldoende hulp kunnen bieden, vragen we externe hulp aan. Dat kan door de orthopedagoog van OPTIMUS te consulteren of een hulpvraag neer te leggen bij de netwerkondersteuner van het ondersteuningsplatform. Voor deze externe aanvragen moeten ouders/verzorgers toestemming geven. Afhankelijk van de bevindingen van de externe hulp, wordt in overleg met ouders/verzorgers, bepaald wat het vervolgtraject zal zijn.

De Leertuin

Zoals eerder al aangegeven, hebben wij op de Bongerd regelmatig te maken met kinderen die andere dingen nodig hebben dan de instructie die op drie niveaus in de groep verzorgd wordt. Het kan hier gaan om een tijdelijke of een wat structurelere extra ondersteuningsbehoefte. Vanzelfsprekend willen we graag recht doen aan de ontwikkeling van deze kinderen. Hiervoor is in december 2015 een Leertuin opgezet. In deze Leertuin worden kinderen geclusterd op basis van ontwikkelbehoeften en krijgen zij gericht ondersteuning gekoppeld aan de leervraag die er ligt. Dat hoeven niet persé leervragen te zijn op cognitief vlak, ze kunnen ook te maken hebben met het sociale functioneren in een groep, het samenwerken of bijvoorbeeld het leren plannen. De intern begeleider van de Bongerd is coördinator van de Leertuin. Leerkrachten melden kinderen aan bij de intern begeleider voor deelname aan de Leertuin. Dit doen zij middels een aanmeldformulier waarop de ontwikkelbehoefte en de leervraag van het kind worden beschreven. Duidelijk moet ook zijn dat de ondersteuning die nodig is in de groep (tijdelijk) niet gerealiseerd kan worden. De IB-er beslist welke kinderen geplaatst gaan worden voor een periode van 6 weken en maakt samen met de leerkrachten een passend programma. Ouders/verzorgers worden uiteraard betrokken bij deze plaatsing en moeten hiervoor toestemming geven. Jaarlijks zal steeds opnieuw bekeken worden of er de mogelijkheid en de personele ruimte is om de Leertuin te realiseren. Voor schooljaar 2015-2016 worden de uren gegenereerd vanuit de uren waarop de combinatiefunctionaris van de gemeente de gymlessen voor de groepen 3 t/m 8 verzorgt.

Doublure en versnellen

Gedurende het schooljaar wordt de ontwikkeling van het kind gevolgd op sociaal-emotioneel, cognitief, motorisch en creatief gebied. Door middel van rapporten (groep 3 t/m 8) en oudergesprekken houden wij hen hiervan op de hoogte. Wanneer blijkt dat het kind binnen zijn ontwikkeling specifieke behoeften heeft, zullen de mogelijkheden met ouders/verzorgers besproken worden. Het kan dan gaan om extra begeleiding, het opstellen van een aparte leerlijn, de groep overdoen of een eventuele versnelling. Het gezamenlijk advies van de leerkracht en intern begeleider wordt met ouders/verzorgers besproken. De directie neemt uiteindelijk de beslissing.

Het ontwikkelingsperspectief (OPP)

Voor kinderen waarvan bekend is dat zij niet het uitstroomniveau groep 8 zullen kunnen behalen, wordt door de intern begeleider, in nauwe samenwerking met de leerkracht, een ontwikkelingsperspectief opgesteld en met ouders/verzorgers en kind besproken. Het ontwikkelingsperspectief brengt op schematische wijze in kaart waar het kind zich op cognitief gebied bevindt en wat de groeimogelijkheden en kansen voor dit kind zijn. Ook geeft het zicht op het uitstroomprofiel na de basisschool. In het OPP zijn naast een onderbouwing van het uitstroomprofiel, ook de belemmerende en stimulerende factoren die van invloed zijn op het onderwijs van het kind opgenomen. Tevens wordt er een beschrijving gegeven van de ondersteuning en begeleiding van het kind. Tenminste jaarlijks evalueert de school met de ouders/verzorgers het OPP. Mede op basis van deze evaluatie, neemt de school, indien nodig, extra maatregelen om de leerling op koers te houden richting de uitstroombestemming of stelt de school het OPP bij.

PASSEND ONDERWIJS en het Samenwerkingsverband Stromenland

In de eerste alinea van deze paragraaf heeft u kunnen lezen dat we op De Bongerd de afgelopen jaren het Opbrengstgericht werken hebben ingevoerd. Hiermee hebben wij ons gericht op aandacht voor de onderwijsbehoeften van de individuele kinderen. Door deze goed in beeld te hebben, kunnen leerkrachten het onderwijs er zo goed mogelijk op afstemmen.

Voor een aantal kinderen is echter aanvullende expertise nodig om de ontwikkeling goed te kunnen ondersteunen. Voorheen werd de inzet van deze expertise gecoördineerd door het Samenwerkingsverband Land van Cuijk.

Vanaf 1 augustus 2014 is de Wet Passend Onderwijs in werking getreden. De minister heeft in het kader van deze wet nieuwe samenwerkingsverbanden ingericht. Onze school valt onder het samenwerkingsverband Stromenland (gemeenten Beuningen, Boxmeer, Cuijk, Druten, Grave, Groesbeek, Heumen, Mill en Sint Hubert, Millingen aan de Rijn, Nijmegen, Sint Anthonis, Ubbergen, West Maas en Waal en Wijchen). Er wordt gewerkt met een netwerkondersteuner die voor de intern begeleider van De Bongerd het centrale aanspreekpunt is. De netwerkondersteuner werkt op basis van kwaliteit en gelijkwaardigheid en vanuit betrokkenheid en expertise ten behoeve van onze school. Passend onderwijs kijkt vooral naar de mogelijkheden van kinderen en wat er nodig is om het onderwijs te geven dat daarbij past. Dat kan in het reguliere onderwijs met extra ondersteuning in de klas, bijvoorbeeld door inzet van een klassenassistent of door een nieuwe voorziening in te richten. En dat kan in het speciaal (basis)onderwijs als de extra ondersteuning in het regulier onderwijs niet de best mogelijke oplossing is. Onderwijs op maat is nodig om elk kind tot zijn recht te laten komen. Passend onderwijs biedt deze ruimte, en met de beschikbare middelen zullen wij zorgvuldig om moeten gaan.

Afhankelijk van het schoolondersteuningsprofiel van een school kan ondersteuning aan individuele kinderen in meer of mindere mate binnen de eigen school geboden worden. De Bongerd heeft de ambitie om door te groeien naar een breed ondersteuningsprofiel waarbij wij in staat gaan zijn om kinderen met heel diverse ondersteuningsbehoeften het onderwijs en de zorg te bieden die nodig zijn. De komende vier jaar zullen wij hier stapsgewijs naar toe werken.

Het kind met een handicap

Op onze school is elk kind met een handicap welkom mits de school aan de hulpvragen van het kind én de andere kinderen op school kan voldoen. Tevens moeten ouders/verzorgers en school het eens zijn over de condities en de wijze waarop hun kind begeleid zal worden. De afgelopen jaren hebben wij enkele kinderen met een geestelijke of lichamelijke handicap begeleiding geboden. Om de specifieke hulpvragen van kinderen met een handicap in beeld te krijgen, gaan wij met ouders/verzorgers en begeleiders in gesprek. Vervolgens gaan we na welke mogelijkheden onze school te bieden heeft. Mochten wij tot de conclusie komen dat wij de hulpvraag onvoldoende kunnen beantwoorden, begeleiden wij ouders/verzorgers naar een school die hierop wel antwoord kan geven. Om goede begeleiding mogelijk te maken, wordt in overleg met samenwerkingsverband Stroomland bepaald of de school recht heeft op extra middelen. Dankzij deze middelen kunnen op onze school extra voorzieningen worden ingericht.

Kinderen die instromen vanuit een andere basisschool

Wanneer kinderen van een andere basisschool op De Bongerd komen, krijgen ze de ruimte en tijd om aan de nieuwe situatie te wennen. Eén of enkele kinderen worden als maatje ingeschakeld en helpen de nieuwe leerling de eerste periode zijn weg te vinden. Voordat wij overgaan tot aanname van een leerling van een andere school, nemen wij twee schoolweken de tijd om het onderwijskundig dossier van het kind te bestuderen. Wij hebben deze tijd nodig om na te gaan waar deze leerling in zijn ontwikkeling staat. Er wordt standaard contact opgenomen met de school van herkomst om informatie en (toets)gegevens uit te wisselen.

Op basis van deze informatie wordt bepaald of en in welke groep het kind het best geplaatst kan worden. Kinderen worden in principe aangenomen. De school moet echter wel in voldoende mate tegemoet kunnen komen aan de onderwijsbehoefte van een leerling (in de context van de groep waarin het kind geplaatst wordt). Ook moet het kinderaantal van een groep werkbaar blijven. Hiervoor hanteren wij geen maximumgetal. De hanteerbaarheid van een groep hangt vooral af van de samenstelling ervan.